

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/232.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 1/11

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин
01 вересня 2023 р., протокол № 8

Голова Вченої ради
Гариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВознавство»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»
освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри
права та правоохоронної діяльності
29 серпня 2023 р., протокол № 8

Завідувач кафедри
Іван ДРАГАН

Гарант освітньо-професійної програми
Дмитро МЕЛЬНИЧУК

Розробник: доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри права та
правоохоронної діяльності ЛЕГАН Ірина

Житомир
2023-2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/232.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 2/11

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 23 Соціальна робота	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
Загальна кількість годин –150		Семестр
		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6, самостійної роботи – 3,38	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції
		48 год
		Практичні, семінарські
		48 год
		Самостійна робота
		54 год
		Вид контролю:
		екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/232.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 3/11

2. Мета та завдання вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» є формування системи знань з теорії держави і права та його провідних галузей, формування цілісного уявлення студентів щодо теоретичних надбань у сфері права, а також стан сучасного національного законодавства України.

Завдання навчальної дисципліни спрямовані на вивчення проблем становлення правової системи України, правового забезпечення створення громадянського суспільства, економічної різноманітності, демократичної, соціальної, правової держави; ознайомлення з порядком вирішення господарських спорів, розгляду цивільних, адміністративних та кримінальних справ; ознайомлення з механізмом захисту прав і свобод людини і громадянина; формування вмінь та навичок користування нормативно-правовими актами; формування правової свідомості та правової культури.

Об'єктом вивчення курсу є суспільні відносини, що виникають у сфері функціонування держави та права. Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні галузі сучасного права України.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних компетентностей, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі соціального забезпечення, що передбачає застосування теорій та методів соціальної політики і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК15. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

СК4. Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів навчання** за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення»:

РН4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/232.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 4/11

РН8. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.

РН16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.

3. Програма навчальної дисципліни.

Тема 1. Теорія держави та права

Основні закономірності виникнення держави та права

Основні теорії походження держави

Поняття та ознаки держави. Функції держави

Форма держави

Механізм (апарат) держави

Громадянське суспільство та соціально-правова держава

Поняття, ознаки та функції права

Поняття, ознаки і види соціальних норм. Право в системі соціальних норм

Система права та її структурні елементи

Форми (джерела) права

Нормативно-правові акти та їх систематизація

Правові відносини. Юридичні факти

Поняття реалізації норм права та її форми

Законність і правопорядок

Правова поведінка. Правопорушення

Юридична відповідальність: поняття, мета, ознаки та види

Підстави юридичної відповідальності

Тема 2. Основи конституційного права України

Поняття конституційного права України, його предмет та методи

Конституційно-правові норми та конституційно-правові інститути

Конституція як Основний закон суспільства та держави

Загальні засади конституційного ладу України

Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

Громадянство України.

Конституційно-правовий статус іноземців, осіб без громадянства, внутрішньо переміщених осіб

Безпосередня демократія в Україні

Конституційно-правові основи організації та здійснення державної влади в Україні

Місцеве самоврядування в Україні. Адміністративно-територіальний устрій України

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/232.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 5/11

Тема 3. Основи адміністративного права України

Поняття, предмет, метод та система адміністративного права України

Норми та джерела адміністративного права, адміністративно-правові відносини

Суб'єкти адміністративного права

Державна служба та державні службовці

Публічне адміністрування, його методи та форми

Адміністративно-правові режими

Адміністративні послуги

Адміністративна відповідальність та провадження у справах про адміністративні правопорушення

Тема 4. Основи цивільного права України

Цивільне право як галузь права

Цивільні правовідносини: поняття, склад, види, підстави їх виникнення, зміни та припинення

Суб'єкти цивільних правовідносин

Об'єкти цивільних правовідносин

Правочини у цивільному праві

Особисті немайнові права фізичних осіб

Право власності та інші речові права

Зобов'язання у цивільному праві

Цивільно-правові договори

Загальна характеристика спадкування. Види спадкування

Захист цивільних прав та інтересів

Цивільно-правова відповідальність

Тема 5. Основи сімейного права України

Сімейне право як галузь права

Поняття сім'ї та шлюбу.

Порядок укладення і припинення шлюбу, визнання шлюбу недійсним

Права та обов'язки подружжя

Взаємні права та обов'язки батьків і дітей

Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування

Тема 6. Основи трудового права України

Трудове право України як галузь права

Трудовий договір

Робочий час. Час відпочинку

Заробітна плата

Трудова дисципліна

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/232.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 6/11

Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації внаслідок порушення покладених на них обов'язків

Охорона праці
Праця жінок
Праця молоді
Праця осіб з інвалідністю
Трудові спори

Тема 7. Основи законодавства про соціальний захист

Поняття права соціального захисту
Форми та види соціального захисту
Джерела права соціального захисту
Принципи права соціального захисту
Система пенсійного забезпечення
Пенсійне забезпечення в Україні
Недержавне пенсійне забезпечення
Державні (соціальні) допомоги
Соціальний захист дітей з інвалідністю
Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування
Соціальне обслуговування

Тема 8. Основи житлового права України

Поняття, предмет, метод і значення житлового права
Джерела (форми) житлового права
Поняття та види житлового фонду України
Право на житло та основні засади його реалізації
Порядок надання житла громадянам, які потребують поліпшення житлових умов
Приватизація житлового фонду
Договір найму житлового приміщення.
Користування жилими приміщеннями
Розгляд житлових спорів та відповідальність за порушення житлового права

Тема 9. Господарське право

Поняття, предмет, метод і метод господарського права
Засоби державного регулювання господарської діяльності.
Особливості управління господарською діяльністю у державному та комунальному секторах економіки
Юридичні засади обмеження монополізму й захисту від недобросовісної конкуренції

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/232.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 7/11

Визначення та ознаки суб'єктів господарювання (господарської діяльності).
Правове регулювання створення суб'єктів господарювання
Установчі документи суб'єктів господарювання
Припинення діяльності суб'єктів господарювання

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістовні модулі і теми	Кількість годин			
	Денна форма			
	Всього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Теорія держави та права	14	4	4	6
Тема 2. Основи конституційного права України	18	6	6	6
Тема 3. Основи адміністративного права України	18	6	6	6
Тема 4. Основи цивільного права України	18	6	6	6
Тема 5. Основи сімейного права України	14	4	4	6
Тема 6. Основи трудового права України	14	4	4	6
Тема 7. Основи законодавства про соціальний захист	18	6	6	6
Тема 8. Основи житлового права України	18	6	6	6
Тема 9. Господарське право	18	6	6	6
ВСЬОГО годин курсу	150	48	48	54

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Теорія держави та права	4
2	Тема 2. Основи конституційного права України	6
3	Тема 3. Основи адміністративного права України	6
4	Тема 4. Основи цивільного права України	6
5	Тема 5. Основи сімейного права України	4
6	Тема 6. Основи трудового права України	4
7	Тема 7. Основи законодавства про соціальний захист	6
8	Тема 8. Основи житлового права України	6
9	Тема 9. Господарське право	6
ВСЬОГО		48

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/232.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 8/11

6. Завдання для самостійної роботи

1. Влада. Співвідношення політичної і державної влади.
2. Органи виконавчої влади в Україні.
3. Повноваження Верховної Ради в Україні.
4. Державні символи України.
5. Система судової влади в Україні.
6. Право приватної власності.
7. Загальна характеристика особистих немайнових прав громадян.
8. Спадкове право.
9. Позовна давність у сімейному праві.
10. Застосування сімейного законодавства України до іноземців та осіб без громадянства.
11. Застосування законів іноземних держав та міжнародних договорів в Україні у сфері регулювання сімейних правовідносин.
12. Контракт – особливий вид трудового договору.
13. Порядок розв'язання трудових спорів.
14. Міжнародно-правові стандарти у сфері праці та трудових відносин.
15. Кримінальне право і політика держави у сфері протидії злочинності.
16. Порядок укладення трудового договору.
17. Особливості праці жінок та молоді.
18. Злочини проти громадської безпеки.
19. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.
20. Поняття представництва і його види.
21. Права і свободи людини і громадянина.
22. Порядок укладення шлюбу.
23. Майнові права і обов'язки батьків і дітей.
24. Етапи становлення конституціоналізму в Україні.
25. Набуття громадянства за народженням та за походженням.
26. Загальна характеристика основних громадянських прав і свобод людини і громадянина.
27. Загальна характеристика основних політичних прав і свобод людини і громадянина.
28. Загальна характеристика основних соціально-економічних прав і свобод людини і громадянина.
29. Загальна характеристика основних культурних (духовних) прав і свобод людини і громадянина.
30. Сильні та слабкі сторони виборчих систем: порівняльна характеристика.
31. Особливі ознаки конституційно-правової відповідальності.
32. Адміністративні правопорушення у сфері прав і свобод людини і громадянина.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/232.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 9/11

33. Кримінальна відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України.

34. Поняття та характеристика нормативно – правових актів

35. Види юридичної відповідальності.

36. Осудність, неосудність, обмежена осудність з точки зору адміністративного та кримінального законодавства.

37. Основні принципи трудового права України.

38. Методи забезпечення трудової дисципліни.

39. Характеристика особистих немайнових прав громадян.

40. Характеристика майнових прав громадян та юридичних осіб.

41. Поняття авторського права та суміжних прав.

42. Принцип народного суверенітету територіального устрою України.

43. Спадкування за законом і за заповітом.

44. Принцип народовладдя місцевого самоврядування в Україні.

45. Загальні принципи правового регулювання сімейних відносин.

46. Особисті немайнові та майнові права і обов'язки подружжя.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студентів з предмету «Правознавство» включає:

- написання рефератів та їх захист на практичних заняттях;
- написання есе за визначеною тематикою;
- анотування вивченої додаткової літератури, складання бібліографічних описів тощо;
- складання термінологічних словників тощо.

8. Методи навчання

В процесі викладання даного предмету використовуються:

а) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, розповідь, лекція, робота з підручником; демонстрування, самостійне спостереження, вправи, практичні роботи);

б) методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід);

в) методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль і самооцінка).

9. Методи контролю

Поточний контроль, контроль самостійної роботи, модульний контроль, контроль виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/232.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 10/11

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	<i>T6</i>	<i>T7</i>	<i>T8</i>	<i>T9</i>	100
10	12	12	12	12	12	10	10	10	

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. (з наст. змінами із доповненнями) // Відом. Верхов. Ради України. 1996. №30. Ст.141. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05. 04. 2001 № 2341-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від від 13. 04. 2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 01.09.2017 (ОФІЦ. ТЕКСТ). - К.: ПАЛИВОДА А.В., 2017. - 312 с.
5. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 (із змінами та доповненнями; відповідає офіційному текстові). - К.: ПАЛИВОДА А.В., 2022. – 108 с.
6. Цивільний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом (ОФІЦ. ТЕКСТ). - К.: ПАЛИВОДА А.В., 2022. - 408 с.
7. Автушенко І. Б. Державна політика України щодо соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей (1991–2014 рр.). К. : ІНКІС, 2019. 415 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/232.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/11

8. Волошкевич Г.А., Джолос С.В., Дробот Ж.А., Коваль Т.В., Комзюк В.Т., Кононенко Ю.С., Мойсієнко В.М., Парамонова О.С., Сокурєнко О.М., Шаповал Т.Б. Правознавство: Підручник для студентів внз/ Кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с.

9. Гапотій В.Д., Слишик О. Основи права: підручник / В.Д. Гапотій, О.А. Слишик.- 2-ге вид. із змінами та доп. Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2019. 882 с.

10. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с.

11. Правознавство: Навчально-методичний комплекс (навчальний посібник) до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів ступеня бакалавра усіх напрямів підготовки денної та заочної форми навчання [Електронний ресурс]. - Уклад.: Тихонюк О.В. - Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. - 103 с.

12. Право соціального забезпечення, : навч. посіб. / авт.: Ярошенко О. М., Слюсар А. М., Вєтухова І. А. та ін.. Харків, 2019. 376 с.

Допоміжна література:

13. Лєган І. М. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності: монографія. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 328 с.

14. Малюга Л. Ю. Адаптація соціального законодавства України до законодавства Європейського Союзу: автореф. ... д-ра юрид. наук, спец.: 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення. К. : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2020. 40 с

15. Пенсійне забезпечення у солідарному рівні загальнообов'язкового державного пенсійного страхування / В. М. Андрії , О. Л. Кучма, Л. М. Сіньова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Маслаков, 2018. 474 с.

16. Чижов Д. А. Правовий механізм забезпечення соціального захисту людини в умовах військових конфліктів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2018. 20 с.

17. Шалієвська Л. І. Пенсійне забезпечення: зарубіжний досвід та уроки для України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 4. С. 96–100.